

Sukupolvenvaihdos verotuksessa

25.11.2020

Sukupolvenvaihdos lahjana ja perintönä

Lahjaverolain 55 §:n mukaan osa lahjaverosta tai lahjaveron kokonaisuudessaan voidaan jättää maksuunpanematta osakkeista, jotka on hankittu lahjana tai lahjanluonteisena kauppana. Ehdot osittaiselle maksuunpanematta jättämiselle on:

1. veronalaiseen perintöön kuuluu sellaisen yhteisön osakkeita tai osuuksia, jotka oikeuttavat vähintään kymmenen prosentin (10 %) omistusosuuteen mainitussa yhtiössä,
2. verovelvollinen jatkaa yritystoimintaa lahjana saadussa yrityksessä, ja
3. määrätty lahjaveron määrä on suurempi kuin 850 euroa.

Ehdot veron maksuunpanematta jättämiselle kokonaisuudessaan:

1. luovutettuun omaisuuteen sisältyy yritys tai osa sitä, ja
2. lahjansaaja jatkaa yritystoimintaa lahjana saadussa yritykseen, ja
3. luovutus on vastikkeellinen ja vastike on enemmän kuin 50 prosenttia yhtiöosuuden käyvästä arvosta.

Säännöksiä verovapaudesta ei voida soveltaa yritykseen, joka ei täytä edellytyksiä tosiallisesta elinkeinotoiminnasta → verovapaus voi olla vaikea saada sijoitusyhtiöihin ja hyvin vaikea yhtiöihin, jotka pääasiassa harjoittavat kiinteistövuokrausta.

Jotta lahjansaajan voidaan katsoa jatkavan yritystoimintaa, vaaditaan, että kyseisellä henkilöllä on johtava asema yhtiössä. Käytännössä tämä ratkaistaan yleensä valitsemalla kyseinen henkilö yhtiön hallituksen jäseneksi.

Sukupolvenvaihdos myynnillä

On myös mahdollista toteuttaa sukupolvenvaihdos myymällä yhtiön osakkeet alennettuun hintaan, eli noin 50 prosenttia osakkeiden käyvästä arvosta. Ostaja ei maksa alihinnasta lahjaveroa.

Jotta myynti on myyjälle tuloverovapaa, on seuraavien ehtojen toteuduttava:

1. Verovelvollinen luovuttaa osakkeita tai yhtiöosuuksia, jotka oikeuttavat vähintään yhden kymmenesosan omistusosuuteen
2. Luovutuksensaaja on luovuttajan lapsi, lapsen rintaperillinen tai luovuttajan sisarus. Verovapaus kattaa myös luovutuksensaajan puolison, jos mainittu lähisukulainen ja puoliso vastaanottavat luovutetut osakkeet yhdessä.
3. Omaisuus on ollut yhteensä enemmän kuin 10 vuotta luovuttajan tai sellaisen henkilön omistuksessa, jolta luovuttaja on sen saanut vastikkeetta.

Osakkeiden arvon alentamiseksi ja täten kauppahinnan alentamiseksi voi myyjä pidättää oikeuden osinkoon tietyltä ajalta. Tämä arvo on kuitenkin ensi kädessä riippuvainen tosiallisesta osingonjaosta – jos halutaan alentaa yhtiön arvoa tällä tavalla, tulee siis jakaa osinkoa aikaisempina vuosina alentaakseen osakkeiden arvoa.

Jos sukupolvenvaihdos toteutetaan ostona, voidaan kauppahinta maksaa pidemmän ajanjakson aikana. Ostajalla ei siis tarvitse olla valmiuksia maksaa koko kauppahintaa luovutushetkellä.

Veroseuraamukset - lahja

Lahjavero lasketaan 40 % osakkeen vertailuarvosta.

Alla olevassa esimerkissä osakkeen vertailuarvo on 113,49 euroa vuonna 2020, osakkeiden yhteenlaskettu määrä 11 000 kpl.

Yhtiön käypä arvo on €4m.

Lahjan osuus yhtiöstä	10%	15%
Osakkeiden määrä per lahja	1 100 kpl	1 650 kpl
Osakkeen vertailuarvo	113,49 EUR	113,49 EUR
Vertailuarvo yhteensä	124 839 EUR	187 259 EUR
Lahjaveron arvo (40% vertailuarvosta)	49 936 EUR	74 903 EUR
Lahjavero per lahja	4 190 EUR	7 088 EUR

Veroseuraamukset - lahjanluonteinen kauppa

Alla olevassa esimerkissä lapset maksavat kauppahinnan, joka on 15 % osakkeiden käyvästä arvosta. Loput 85 % katsotaan lahjaksi, johon lahjaverohuojennusta voidaan soveltaa. Lahjaveron arvo ja lahjavero lasketaan samalla tavalla kuin edellisellä sivulla.

Kaupan osuudesta luovutuksesta maksetaan varainsiirtoveroa 1,6 %.

Transaktion osuus yhtiöstä	10%	15%
Osakkeiden määrä per lahja	1 100 kpl	1 650 kpl
Osakkeen vertailuarvo	113,49 EUR	113,49 EUR
Vertailuarvo yhteensä	124 839 EUR	187 259 EUR
Lahjaveron arvo (40% vertailuarvosta)	49 936 EUR	74 903 EUR
<u>Lahjaosan lahjaveron arvo (85%)</u>	<u>42 446 EUR</u>	<u>63 668 EUR</u>
Lahjavero per lahja	3 440 EUR	5 732 EUR
Kauppahinta	60 006 EUR	90 008 EUR
Varainsiirtovero (1.6%)	960 EUR	1 440 EUR
Kokonaisverokustannukset	4 400 EUR	7 172 EUR

Eri osakesarjat sukupolvenvaihdoksessa

KHO 2018:53

- Y omisti kaikki X Oy:n osakkeet, jotka jakoutuivat kahteen osakesarjaan (A ja B), joissa A-osakkeella oli 20 kertaa suurempi osinko-oikeus kuin B-osakkeella, mutta sama äänioikeus.
- Y:n aikomus oli antaa osakkeita lahjana lapsilleen niin, että jokainen yksittäinen lahja käsitti 10% X Oy:n yhteenlasketusta osakemäärästä.
- KHO vahvisti, että sukupolvenvaihdossäännöksiä voitiin soveltaa riippumatta siitä, kumman osakesarjan osakkeita annettiin lahjana.

Merkitys

- Äänioikeus on tärkeämpi kuin osinko-oikeus sukupolvenvaihdossäännösten soveltamisen kannalta.
- Mahdollistaa joustavamman perhevarallisuussuunnittelun.

Sukupolvenvaihdos - osakemäärä vs. äänioikeus

KHO 2020:7

- A:n aikomus oli antaa 10 prosenttia C Oy:n osakkeista lapselleen B:lle.
- Osakkeet oikeuttivat 2.5 prosenttiin äänistä C Oy:ssä.
- KHO määräsi, että B:n oli tulkittava jatkavan toimintaa C Oy:ssä perintö- ja lahjaverolain 55 §:n mukaisella tavalla.

Merkitys

- Täsmensi edelleen muodollisia edellytyksiä lahjaverohuojennukselle → osakkeiden määrä on kriittinen.
- Mahdollistaa **taloudellisen** sukupolvenvaihdoksen (määräysvalta säilyy lahjanantajalla).

Osakevaihto sukupolvenvaihdoksen yhteydessä

Verohallinnon ennakkoratkaisu 17.5.2018

- A:n aikomus oli toteuttaa sukupolvenvaihdos hänen kokonaan omistamassaan yhtiössä X Oy niin, että A:n kolme lasta saisi kukin 15 % X Oy:n osakkeista.
- Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä oli suunnitelmissa toteuttaa uudelleenjärjestely, jossa uusi yhtiö (HoldCo) hankkii X Oy:n koko osakekannan osakevaihdossa, jonka jälkeen X Oy jakautuu kahteen yhtiöön kokonaisjakautumisessa.
- Verohallinto vahvisti, että sukupolvenvaihdossäännöksiä voitiin soveltaa X Oy:n osakkeiden luovutuksessa lapsille, vaikka X Oy:n osakkeet luovutettaisiin HoldCo:lle heti lahjaluovutuksen jälkeen.

Merkitys

- Edellenluovuttaminen ei johda sukupolvenvaihdoshuojennuksen menettämiseen, jos se toteutetaan oikealla tavalla.
- Korostaa ajoituksen merkitystä lahjaluovutuksissa, jos samanaikaisesti suunnitellaan uudelleenjärjestelyä.
- Mahdollistaa käyvän arvon realisoinnin ilman tulo- ja lahjaveroseuraamuksia.

Lainvoima.

Lainojen muuntaminen perintö- ja lahjaverotuksessa

Verohallinnon ennakkoratkaisu 9.10.2018

- A oli osakas X Oy:ssä ja oli antanut lainaa sekä X Oy:lle että sen tytäryhtiölle.
- Vahvistaakseen pääomarakennetta yhtiöissä, aikoi A muuntaa lainasaamisensa vapaaksi omaksi pääomaksi yhtiössä.
- Verohallinto määräsi, ettei muuntaminen omaksi pääomaksi muodostanut lahjaa muille osakkeenomistajille sillä edellytyksellä, että muunnettu pääoma voitiin maksaa takaisin ainoastaan A:lle.

Merkitys

- Selventää aiempaa käytäntöä koskien korvamerkitsemisen edellytystä lahjaverotuksen välttämiseksi.
- Huomionarvoista sukupolvenvaihdoksissa → sukupolvenvaihdoshuojennuksen soveltaminen lahjanantajan saatavaan.

Muu omaisuus sukupolvenvaihdoksessa

KHO 2018:163

- A omisti kaikki osakkeet B Oy:ssä, joka harjoitti lääkäritoimintaa sekä omisti useita sijoitusasuntoja.
- A:n aikomus oli antaa lahjana osakkeita lapsilleen, jotka eivät olleet kouluttautuneet lääkäreiksi eikä toimineet alalla.
- KHO määräsi, että sukupolvenvaihdossäännökset soveltuivat ainoastaan varoihin, jotka kuuluivat elinkeinotoimintaan, ei sijoitusvaroihin.

Merkitys

- Paluu tase-erien ja toimintaan liittyvien varojen ja muiden varojen välisen suhteen tarkasteluun.
- Lisää tarvetta aikaiseen suunnitteluun ennen sukupolvenvaihdosta.

Kaj Grüssner
Partner

Tel. 040 713 3697
kaj.grussner@kpmg.fi

© 2020 KPMG Oy Ab, a Finnish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.